

Pan-PRD... กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในจีน

“Pan-PRD” หรือ “Pan-Pearl River Delta” มีชื่อเรียกในภาษาจีนว่า “ฟานจูซันเจียว 9+2” (泛珠三角 9+2) โดยเลข 9 หมายถึง 8 มณฑล (Province) กับ 1 เขตปกครองตนเอง (Autonomous Region) ได้แก่ มณฑลเสฉวน กุ้ยโจว หูหนาน เจียงซี ฝูเจี้ยน ยูนนาน กวางตุ้ง และไห่หนานหรือไหหลำ กับเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงหรือกว่างซี ส่วนเลข 2 นั้น หมายถึง 2 เขตบริหารพิเศษ (Special Administrative Region) คือ ฮองกงและมาเก๊า โดย Pan-PRD เป็นกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดของจีน มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งด้านตะวันตก ตอนกลาง และตะวันออกรวม 2 ล้านตารางกิโลเมตร (21% ของพื้นที่จีนทั้งหมด) มีประชากรรวมกันมากถึง 450 ล้านคน (35% ของประชากรจีนทั้งหมด) และมีขนาดเศรษฐกิจรวมราว 40% ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ของจีน ทั้งนี้ ในช่วงที่ผ่านม เศรษฐกิจ Pan-PRD (ไม่รวมฮองกงและมาเก๊า) ขยายตัวเฉลี่ยสูงถึง 10% ต่อปี ทำให้ Pan-PRD เป็นขุมพลังทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจีน ขณะเดียวกันก็เป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพที่ประเทศคู่ค้า ควรทำความรู้จักและให้ความสำคัญเพื่อหาช่องทางในการขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกันต่อไป

แผนที่ Pan-PRD

ทำความรู้จักกับ Pan-PRD

Pan-PRD เกิดจากการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของพื้นที่ต่าง ๆ ในจีน โดยเริ่มจากในปี 2528 รัฐบาลจีนได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจจูซันเจียว (珠三角) หรือเขตเศรษฐกิจปากแม่น้ำจูเจียงหรือแม่น้ำไข่มุก (The Pearl River Delta Economic Zone) ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง (Pearl River Delta : PRD) โดยครอบคลุมเฉพาะ 9 เมือง ในมณฑลกว่างตุ้ง ได้แก่ กว่างโจว (เมืองหลวงของมณฑลกว่างตุ้งและเป็นศูนย์กลางของ PRD) เซินเจิ้น จูไห่ จงชาน โฟซัน ฮุยโจว เจียงเหมิน

ดองกว้าง และเจาซิง ต่อมาหลังจากที่ฮ่องกงและมาเก๊าได้กลับคืนสู่การปกครองของจีนในปี 2540 และปี 2542 ตามลำดับ จึงได้มีการขยายความร่วมมือโดยรวมฮ่องกงและมาเก๊าเข้ามาด้วยกลายเป็นตัวจตุรภาค (大三角) หรือมหาเขตเศรษฐกิจ ปากแม่น้ำจูเจียง (The Greater PRD) ถัดมาเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2547 ผู้แทนจาก The Greater PRD และรัฐบาลท้องถิ่น ของมณฑลไค่เลียงที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ตามแนวแม่น้ำจูเจียงได้ลงนามร่วมกันในข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระดับภูมิภาค ฟานจูชานเจียว 9+2 หรือ Pan-PRD ณ เมืองกว่างโจว โดยครอบคลุมความร่วมมือสำคัญระหว่างกันหลายสาขา อาทิ การค้า การลงทุน การคมนาคมขนส่ง แรงงาน การท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมทั้งมีแผนจะผลักดันให้ฮ่องกงเป็นศูนย์กลาง ด้านลอจิสติกส์ การเดินเรือ การพาณิชย์ และการเงิน ขณะที่กว่างตั้งเป็นฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญของโลก (เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ ของเล่น และรองเท้า ฯลฯ) ปัจจุบันกว่างตั้งมีรายได้จากการส่งออกถึง 40% ของรายได้จากการส่งออกทั้งหมดของจีน และมาเก๊าเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและธุรกิจกาสิโนระดับโลก โดยกลุ่ม Pan-PRD ได้กำหนดให้มีการจัดการประชุมร่วมกันเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ผู้นำและตัวแทนท้องถิ่นได้มีโอกาสพบปะกับนักธุรกิจอันจะช่วย สานสายสัมพันธ์ในการดำเนินธุรกิจร่วมกันให้เติบโตต่อไป

ทั้งนี้ รัฐบาลจีนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนากลุ่ม Pan-PRD เป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถช่วยกระจาย การพัฒนาและความมั่งคั่งของมณฑลชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ ขณะเดียวกันก็ช่วยลดภาวะขาดแคลน ทรัพยากรและแรงงานในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล รวมถึงเกื้อหนุนให้มณฑลต่าง ๆ และเขตปกครองตนเองของจีนมีการพัฒนา อุตสาหกรรมในลักษณะ Cluster โดยมีความเชื่อมโยงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แทนที่จะเป็นการแข่งขันกันซึ่งจะทำให้ ลื่นเปลื้องทรัพยากรและไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จุดเด่นและศักยภาพของ Pan-PRD

➤ **ทำเลที่ตั้งเหมาะสม** ต่อการเป็นศูนย์กลางการค้าและการคมนาคมที่สำคัญ โดย Pan-PRD มีเมืองที่มีทำเล เหมาะสม ทั้งทางฝั่งตะวันออก ทางตอนใต้ และทางตะวันตก ดังนี้

- **ทางฝั่งตะวันออกของ Pan-PRD** มีมณฑลผู้เจี้ยนและกว่างตั้งที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก ทำให้เหมาะต่อการเป็นเมืองท่าขนส่งสินค้า โดยเฉพาะเมืองกว่างโจวในมณฑลกว่างตั้งเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทางทะเล ที่สำคัญของจีนมาตั้งแต่สมัยโบราณ เนื่องจากตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำจูเจียงซึ่งเชื่อมกับทางออกสู่ทะเลจีนใต้ โดยมีลักษณะโค้งเว้า เข้าไปในแผ่นดินใหญ่เหมือนอ่าวขนาดใหญ่ ทำให้มีภูมิประเทศเหมาะต่อการเป็นเมืองท่า นอกจากนี้ เมืองกว่างโจวยังอยู่ห่างจาก ฮ่องกง ซึ่งเป็นเมืองท่าขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่สำคัญของโลก เพียง 150 กิโลเมตร ทำให้กว่างโจวเป็นเมืองหน้าด่าน สำคัญของจีนในการทำการค้ากับต่างประเทศ และได้รับขนานนามว่าเป็น “South Gate of China”

- **ทางตอนใต้ของ Pan-PRD** มีกว่างซีซึ่งเป็นเขตปกครองตนเองของจีนเพียงแห่งเดียวที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ทำให้เหมาะต่อการเป็น Gateway สู่มณฑลตอนในทางภาคตะวันตกของจีนซึ่งไม่มีทางออกทะเล รวมทั้งเป็นช่องทางในการขนส่ง สินค้าต่อไปยังประเทศอินโดจีนอีกด้วย เนื่องจากมีพรมแดนด้านตะวันตกเฉียงใต้ติดกับเวียดนาม อีกทั้งยังมีถนนไฮเวย์ และทางรถไฟเชื่อมไปยังเวียดนามได้

- **ทางตะวันตกของ Pan-PRD** มีมณฑลยูนนานซึ่งมีพรมแดนด้านตะวันตกติดกับพม่า และด้านใต้ติดกับเวียดนามและ สปป.ลาว รวมทั้งอยู่ห่างจากชายแดนไทยเพียง 228 กิโลเมตร ประกอบด้วยมีความร่วมมือกับไทย สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และพม่า ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) ในหลายสาขา อาทิ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการคมนาคม ทำให้ยูนนานเป็นช่องทางสำคัญในการขนส่งและกระจายสินค้าจากไทยไปยังจีน ขณะที่จีนก็สามารถขนส่งสินค้ามายังประเทศในอินโดจีนได้ ดังนั้น Pan-PRD จึงเป็นอีกช่องทางที่ไม่เพียงแต่จะสามารถเชื่อมโยงการค้าและการลงทุนที่สำคัญระหว่างจีนกับอินโดจีน แต่ยังสามารถขยายครอบคลุมไปถึงกลุ่มอาเซียนได้อีกด้วย

➤ **ระบบการคมนาคมที่ทันสมัยและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง** มณฑลซึ่งอยู่บริเวณด้านตะวันออกของจีน อาทิ กวางตุ้ง ผู้เจี้ยน และเจียงซี มีระบบคมนาคมขนส่งที่ทันสมัย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่รัฐบาลจีนเริ่มพัฒนาเป็นแห่งแรก ขณะที่มณฑลตอนในของ Pan-PRD กำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายระบบการคมนาคมให้เชื่อมโยงถึงกันทั่วประเทศ เพื่อเร่งกระจายความเจริญสู่จีนตะวันตกตามนโยบายมุ่งตะวันตกของรัฐบาลจีน ทำให้รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นร่วมกันสนับสนุนการก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อาทิ

- **โครงการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายหลัก** อาทิ โครงการ Beijing-Guangzhou Corridor เป็นการก่อสร้างทางรถไฟ 8 สายในบริเวณ PRD โดยมีเมืองกว่างโจวเป็นศูนย์กลางเพื่อเชื่อมโยงไปยังเมืองต่าง ๆ ในบริเวณ PRD และมีแผนจะขยายทางรถไฟจากเมืองกว่างโจวไปยังเทศบาลนครปักกิ่งอีกด้วย ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2553 และโครงการ Shanghai-Kunming Directions เป็นการก่อสร้างทางรถไฟโดยเริ่มจากเซี่ยงไฮ้ ไปยังเมืองหางโจว (เมืองหลวงมณฑลเจ้อเจียง) ต่อไปยังมณฑลหูหนาน ผ่านเมืองกว่างโจว และสิ้นสุดที่เมืองคุนหมิง (เมืองหลวงมณฑลยูนนาน) ทั้งนี้ คาดว่าภายในปี 2563 เส้นทางรถไฟใน Pan-PRD จะมีความยาวเพิ่มขึ้นเป็น 29,000 กิโลเมตร จาก 19,000 กิโลเมตร ในปี 2547 รวมทั้งจะมีการพัฒนาระบบการเดินรถไฟให้สามารถวิ่งด้วยความเร็วสูงสุดถึง 200 กิโลเมตร/ชั่วโมง

- **โครงการก่อสร้างเครือข่ายทางหลวง (Express Way Network)** ในปี 2548 รัฐบาลจีนได้มีโครงการก่อสร้างเครือข่ายทางหลวงในประเทศ ด้วยมูลค่าเงินลงทุนสูงถึง 242,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงเวลา 30 ปี รวมระยะทาง 85,000 กิโลเมตร โดยมีหลายเส้นทางที่เชื่อมมายังเมืองสำคัญใน Pan-PRD อาทิ เจิ้งตู คุนหมิง กว่างโจว และเมืองบริเวณปากแม่น้ำจูเจียง นอกจากนี้ ยังมีโครงการก่อสร้าง Hong Kong-Zhuhai-Macau Bridge ซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างฮ่องกงไปยังเมืองจูไห่ (มณฑลกวางตุ้ง) และต่อไปยังมาเก๊า รวมระยะทาง 29 กิโลเมตร โดยบางส่วนของเส้นทางสายนี้เป็นสะพานขณะที่มีบางส่วนเป็นอุโมงค์ คาดว่าจะใช้เงินลงทุนราว 2-3.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

- **โครงการก่อสร้างและพัฒนาท่าอากาศยาน** รัฐบาลจีนมีแผนที่จะลงทุนในโครงการก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการบินต่าง ๆ ทั้งท่าอากาศยาน เครื่องบิน เทคโนโลยีการจัดการจราจรทางอากาศ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ทางภาคตะวันตกของประเทศ โดยรัฐบาลจีนคาดว่า ภายในปี 2558 จีนจะมีศูนย์กลางทางการบินสำคัญเพิ่มอีก 5 แห่ง โดย 2 แห่งอยู่ใน Pan PRD คือ กุ้ยหลิน (แหล่งท่องเที่ยวสำคัญในกว่างซี) และคุนหมิง ส่วนอีก 3 แห่ง คือ ฉงชิ่ง หลานโจว (เมืองหลวงมณฑลกานซู) และอูร์มชี (เมืองหลวงเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์) และจะมีสนามบินรวม 100 แห่ง ทำให้ภายในปี 2558 จีนจะมีท่าอากาศยานรวมทั้งสิ้นมากถึง 260 แห่งทั่วประเทศ

ทั้งนี้ คาดว่าเมื่อระบบโครงข่ายคมนาคมต่าง ๆ แล้วเสร็จจะช่วยขยายการค้าและการลงทุนในกลุ่ม Pan-PRD รวมถึงลดอุปสรรคในการขนส่งและกระจายสินค้าเข้าสู่ตลาดจีนได้อีกทางหนึ่งด้วย

➤ **แหล่งทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์** หลาย ๆ มณฑลใน Pan PRD เป็นแหล่งแร่สำคัญอันดับต้น ๆ ของจีน นอกจากนี้ ยังมีทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ อีกด้วย ทั้งนี้ แต่ละมณฑลมีความโดดเด่นที่แตกต่างกัน อาทิ

- **กว่างซี** : แร่ธาตุและแหล่งน้ำ โดยมีแหล่งแร่สำคัญหลายชนิดติดอันดับ 1 ใน 10 ของจีน นอกจากนี้ ยังมีแหล่งน้ำมากเป็นอันดับ 5 ของประเทศ ทำให้กว่างซีเป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน

- **ฝูเจี้ยน** : ประมงและป่าไม้ โดยมีสัตว์ทะเลหลากหลายชนิดและมีผลผลิตทางทะเลมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ป่าไม้มากเป็นอันดับ 1 ของประเทศ หรือ 60.5% ของพื้นที่รวมของมณฑล

- **ไห่หนาน** : แร่ธาตุ น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ แร่ธาตุที่สำคัญ ได้แก่ อะลูมิเนียม ทองแดง เหล็ก ดีบุก และยังเป็นแหล่งสำรองแร่ไทเทเนียมถึง 70% ของแหล่งสำรองรวมของทั้งประเทศ รวมทั้งเป็นฐานผลิตเกลือทะเลที่สำคัญของจีน นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งสำรองน้ำมันและก๊าซธรรมชาติทั้งบนฝั่งและนอกชายฝั่งมากติดอันดับต้น ๆ ของจีน โดยมีแหล่งน้ำมันสำรองนอกชายฝั่งราว 29 พันล้านตัน และแหล่งสำรองก๊าซธรรมชาติราว 100 พันล้านตัน

- **เสฉวน** : แร่เวเนเดียม แหล่งน้ำ และป่าไม้ เสฉวนมีแร่เวเนเดียมมากเป็นอันดับ 3 ของโลก ซึ่งแร่เวเนเดียมนิยมนำมาผสมกับโลหะโดยเฉพาะเหล็กเพื่อเพิ่มความแข็งแรง และนำไปใช้ในงานก่อสร้าง และผลิตชิ้นส่วนเครื่องยนต์ในรถยนต์ อุปกรณ์และเครื่องมือจำเพาะทางการแพทย์ รวมถึงใช้เป็นส่วนประกอบยานยนต์ทางการทหารที่ต้องการความคงทนและความแข็งแรงสูง นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ป่าไม้มากเป็นอันดับ 2 ของจีน รวมทั้งมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ทำให้เป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำมากที่สุดในประเทศ

- **ยูนนาน** : ป่าไม้และแหล่งน้ำ โดยเป็นแหล่งพื้นที่ป่าไม้สำคัญแห่งหนึ่งของจีน และแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำที่สำคัญ ซึ่งคาดว่าจะสามารถขยายกระแสไฟฟ้าพลังน้ำที่ผลิตได้ให้แก่ประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงได้ในอนาคตอันใกล้

ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ

สิงหาคม 2549